

فصل (4)

5- جدول مرگ برحسب سن و جنس

در این جدول آمار مرگ در مناطق شهری/ حاشیه یا روستاهای تحت پوشش اصلی / قمر به تفکیک منطقه سکونت فرد و برحسب جنس و سن به صورت چوب خطی بر روی برگه زیج حیاتی ثبت می‌شود.

توجه داشته باشید که باید همه مرگهایی که در محدوده واحد بهداشتی درمانی اتفاق می‌افتد، ثبت گردد. دقت کنید وقتی گفته می‌شود، "کمتر از یکماه" یعنی از بدو تولد تا 28 روزگی کامل- و "یکماه تا کمتر از یکسال" یعنی از 29 روزگی تا وقتی که سن کودک به 11 ماه و 29 روز برسد و یا در مورد "1 تا 4 سال" یعنی درست از وقتی 365 روز از تولد کودک گذشته باشد (روز تولد یک سالگی کودک) تا زمانی که 4 سال و 11 ماه و 29 روزگی او باشد و به همین ترتیب برای بقیه گروههای سنی.

جدول مرگ برحسب سن و جنس

سن منطقه و جنس	کمتر از یکماه	یکماه تا کمتر از یکسال	۹ تا ۱۰	۱۰ تا ۱۱	۱۱ تا ۱۲	۱۲ تا ۱۳	۱۳ تا ۱۴	۱۴ تا ۱۵	۱۵ تا ۱۶	۱۶ تا ۱۷	۱۷ تا ۱۸	۱۸ تا ۱۹	۱۹ تا ۲۰	۲۰ تا ۲۱	۲۱ تا ۲۲	۲۲ تا ۲۳	۲۳ تا ۲۴	۲۴ تا ۲۵	۲۵ تا ۲۶	۲۶ تا ۲۷	۲۷ تا ۲۸	۲۸ تا ۲۹	۲۹ تا ۳۰	۳۰ تا ۳۱	شهر / روستای اصلی				
																									مرد	زن			
قمر / روستای مستقیم																													
کل																													

6- جدول مهاجرت برحسب نفر

با توجه به اینکه بهورز خانه بهداشت/ مراقب سلامت پایگاه در طول سال از افرادی که به روستا/ منطقه شهری تحت پوشش مهاجرت کردند و نیز از افرادی که از روستا/ منطقه شهری تحت

پوشش مهاجرت کردند باید اطلاع داشته باشند و این اطلاعات در دفتر / فرم گزارش مهاجرت دهی و مهاجرت پذیری خانه ها و پایگاه های سلامت ثبت می گردد. اطلاعات مهاجرت از دفتر و فرم اشاره شده استخراج و به صورت تجمیعی (به صورت عددی) و با مداد در پایان هر فصل در جدول "مهاجرت بر حسب" نفر در پوستر زیج ثبت می گردد. بر این اساس تعداد افراد خارج شده از روستا / منطقه شهری تحت پوشش را تحت عنوان مهاجرت به خارج از روستا / منطقه شهری تحت پوشش و تعداد افراد وارد شده به روستا / منطقه شهری تحت پوشش را تحت عنوان مهاجرت به داخل روستا / منطقه شهری تحت پوشش در ستون مربوطه به تفکیک شهر / روستای اصلی و حاشیه / قمر ثبت می گردد.

جدول مهاجرت بر حسب نفر

منطقه	مهاجرت به خارج از	مهاجرت به داخل
شهر / روستای اصلی		
حاشیه / روستای قمر		

7- جدول علت مرگ در کودکان کمتر از پنج سال

جدول هفتم، علت مرگ در کودکان کمتر از پنج سال را در خود دارد. در این جدول نیز اطلاعات به تفکیک علت مرگ و منطقه و در هر یک از این دو برای سنین کمتر از یک ماه، یک ماه تا 11 ماهه و 1 تا 4 ساله (با همان تعاریفی که در جدول شماره 5 آمد) ثبت می شود.

به رعایت واقع بینی و توان عملی بهورزان تنها علت هایی از مرگ کودکان زیر پنج سال در این جدول گنجانیده شده است که رسیدن به تشخیص آنها در خانه بهداشت میسر است: (عفونتهای تنفسی، اسهال و استفراغ، حوادث، مسمومیتها، سوختگیها، عارضه کمبود وزن هنگام تولد، نارسی نوزاد، بیماری های قابل پیشگیری با واکسن، مرگ نوزاد از صدمات زایمانی، ناهنجاری های مادرزادی و سایر علل).

برای ثبت علت مرگ در کودکان، محلهایی که بروز مرگ به علتی خاص در سنین مربوطه نا ممکن می باشد، در این جدول با رنگ تیره تر مشخص شده است.

توجه:

مرگ ناشی از عارضه کمبود وزن هنگام تولد

مرگ نوزادي که بعد از هفته سی و هفتم بارداري مادر با وزن هنگام تولد 2500 گرم یا کمتر به دنیا آمده است و حداکثر تا پایان اولین ماه زندگی به دلیل عوارض ناشی از این کمبود وزن هنگام تولد مرده باشد در این قسمت ثبت می شود.

مرگ ناشی از نارسای نوزاد

مرگ نوزادي که قبل از هفته سی و هفتم بارداري مادر بدنيا آمده باشد (خواه با وزن زمان تولد کم یا طبیعی) و تا حداکثر پایان اولین ماه زندگی به دلیل عوارض ناشی از این تولد زودرس، مرده باشد، در این قسمت ثبت میگردد.

مرگ ناشی از بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن

شامل مرگ به علت سرخك، سیاه سرفه، کزاز، فلج اطفال، هیپاتیت B، دیفتري و سل است.

مرگ نوزاد از صدمات زایمانی

چنانچه نوزادي با علائم حیاتی (زنده) بدنيا آید، ناهنجاري مادرزادي آشکاري نداشته باشد ولی علائم حیاتی او ضعیف باشند به طوري که به اقدامات اولیه احیاء نوزاد پاسخ نهد و حداکثر تا يك ساعت پس از زایمان بمیرد، در این قسمت علامت زده می شود.

مرگ ناشی از ناهنجاریهای مادرزادی

در جدول علت مرگ کودکان تا پنج سال که با علائم حیاتی بدنيا آمده باشد (زنده بدنيا آمده). چنانچه پس از تولد، ناهنجاري واضح و مشهودي داشته باشد که منجر به مرگ نوزاد گردد باید در قسمت مرگ کمتر از یکماهگی به دلیل ناهنجاري مادرزادي ثبت گردد. در صورتیکه ناهنجاري واضح و آشکار نداشت، تشخیص مرگ به علت ناهنجاري فقط با پزشك خواهد بود.

مرگ ناشی از حوادث، مسمومیتها و سوختگیها

چنانچه کودک زیر پنج سالی به دلیل حادثه، مسمومیت یا سوختگی فوت کرد هرچند که زمینه بیماریهای دیگری هم داشته باشد باید در این قسمت، ثبت گردد.

جدول علت مرگ در کودکان کمتر از پنج سال

عنوانهای تنفسی	اسهال و استفراغ	سنگ صفرا	حسوات، مسمومیتها	عفونتها	عارضه کمبود وزن	نارسی نوزاد	پیشگیری با واکسن	بیماریهای قابل پیشگیری	مرگ نوزاد از صدمات	ناهنجاریهای مادرزادی	سایر علل	منطقه و سن	
												شهر یا روستای اصلی	شهر یا روستای مستقیم / قمر
												کمتر از یکماه	
												یکماه تا کمتر از یکسال	
												یکسال تا کمتر از پنجسال	
												کمتر از یکماه	
												یکماه تا کمتر از یکسال	
												یکسال تا کمتر از پنجسال	

توجه:

دقت کنید که در واحدهای بهداشتی درمانی به غیر از جداول مربوط به "استفاده از نمک یددار"، "جمعیت بر حسب سن و جنس"، "مهاجرت بر حسب نفر" و جدول تعداد زنان 10 تا 54 ساله شوهردار از زیر مجموعه جدول "تولد بر حسب وزن و جنس نوزاد"، سن مادر، شرایط زایمان، نوع زایمان و فرزندآوری، همچنین دوایر متحدالمرکز زیج حیاتی که داده ها به صورت عددی در آنها ثبت می شود در بقیه جداول اطلاعات به صورت چوب خطی ثبت می گردد. ولی در مراکز بهداشت شهرستان و مراکز بهداشت استان زیج نهایی پس از استخراج از رایانه برای تمام جداول با عدد و رقم نوشته می شود.

در ابتدای هر سال باید زیجهای حیاتی سال قبل خانه های بهداشت، یا پایگاههای سلامت و مراکز خدمات جامع سلامت شهری/روستایی از تمام آن مراکز جمع آوری گردد و تمامی اطلاعات زیجهای حیاتی بایستی توسط مسوول بهداشت خانواده و مسوولین گسترش و آمار شهرستان کنترل و تایید گردد.

زیج حیاتی وسیله مناسب برای ثبت و ارائه داده هایی است که از نظر برنامه ریزی، پایش عملیات و نظارت بر نحوه پیشرفت کارها اساسی می نماید. تجربه نشان داده است که بهورزان در ثبت کردن این داده ها بر زیج با مشکل مواجه نیستند و هرگاه که نظارت بر کار آنان بدرستی انجام گرفته، دقت اطلاعات ثبت شده نیز قابل اعتماد بوده است. نظارت کنندگان آگاه در شبکه های بهداشت و درمان بخوبی قادرند با یک سلسله مقایسه های سهل و سریع، صحت و دقت اطلاعات زیج را کنترل کنند و حتی با

پیگیری منشاء این اطلاعات در پرونده های خانوار و دفاتر عملیاتی، ابعاد نظارت خود را به جنبه های دیگر کار و فعالیت خانه بهداشت و بهورز در مناطق روستایی و سایر واحدهای عرضه کننده خدمت و تولید کننده زیج حیاتی در مناطق شهری گسترش دهند. تقریباً ”در تمام مواردی که این کار با حوصله و دلسوزی انجام می گیرد خمیر مایه های بسیار برای آموزش و راهنمایی ثبت کنندگان زیج حیاتی فراهم می آید.